

# HOŘKÝ ROMÁN

Obraz z maloměstského života  
OD KARLA LEGERA.

Pásmo roku 1902-3.

## I.

### VSTUP.

V ulicích města visely červenobílé prapory schlépě a nehybně v rozžhaveném vzduchu srpnového dne. Na náměstí hrála hudba — malý kapelník mával taktovkou, celé jeho tělo se nervosně zachvívalo, oči pomíčkávaly, zdvihl ramena, podupával nohou. Křídlovka se rozječila. Třepetavě tony se rozletly nad vysoké střechy a štíty starodávných domů, zapadaly až do předměstí.

„Mamá! mamá! hudba hraje! průvod už půjde na ostrov, a já ještě —“ nařikala Rvbovie Bertička, rozmazleně zavzlykala.

„Ale, děťátko, děťátko, ještě je dost času!“ konejšila maminka.

„Tak, tak, ještě klobouček — ručavičky máš? Oh, jako andělíček jsi, jako učenlivý andělíček! Ty bílé šatičky ti sluší, hned bych se do tebe zamilovala; Bertičko, kdybys byla mužským, celou bych tě zlábala, ručičky, hlavíčku, krček, ramínka —“ A maminka dala se do líbání svého jedináčka.

„Nech mne, pomáčkám ti šaty!“ bránila se deera. Zapínala náramek, hleděla do zrcadla, pozorovala na skle svůj obraz. Pýšnila se vysokou, štíhlou postavou, hrdě nesla hlavu. Plavé její bohaté vlasy, nad čelem skanderené, splyvaly po zádech, stočeny v mocný rulič a růžovými pentlíčkami až po pas, utážený a sešněrovaný do zalknutí. Slušel jí tento účes, činil jí o několik let mladší, v krátkých bělavých šatečkách zdála se býti patnáctiletou holčičkou. Ale ve studených rysech pravidelného a bezbarvého obličej, v hleděmodrých očích zračila se nuda odkvetajícího poupěte. Poprášila jemnoučkým pudrem tváře, spánky, hrdlo.

„Mamá, pohléd, tu bradavičku je stále znát!“ výtavě řekla a se vřelá bolestně úzké namodralé rty. Přistěkem ukazovala na malíčkou hnědou skvrnu na levé tváři. „Raději bych nikam nešla!“

„Děťátko, děťátko, jak to mluvíš? Což by se mohla bez tebe odvíjeti slavnost? Nech bradavičku, vždyť ty jsi i s bradavičkou opravdovým andělíčkem!“ konejšila maminka a obejmouce tenoukon deerašku masitým pažem, přivlnula ji na kynoucí řadra.

„Mamá, mamá!“ všechno se bude jen za tebou ohlížet!“ šeptala blažená maminka deerušce. „Pan doktor Kalvoda —“

Do bledých tváří Bertičce hrnula se krev, bleděmodré vyhaslé oči trochu se rozjiskřily. „Ale, mamá!“ zašeptala s výčitkou. — Přes oči zaklopila se zabředlá víčka se žlutými řivkami brvami.

„Mlé, děťátko, uvidíš! Vzkázali jsme mu, že dostaneš třicet tisíc hotové —“

„Snad ne? Pro Krista pána, maminko, to je —“ zalomila Bertička rukama a vytřeštila oči. — „To je hrozná!“

Maminka se usmívala: „Nelekej se, děťátko! Však já vím, co se patří. Petička Bedrníková to vyřídila staré Kalvodce — Jen mne nech jednat! Oči by neměl ten doktor, kdyby takovou krásu, takovou růžičku, jako jsi ty, nechal jinému utrhnout! Je to hodný člověk, tomu bych tě přála, můj andělíčku, má křepelíčko, mé zlato!“

„Nech mne už, mamá!“ nevrle se vytrhla Bertička mamince z rukou. „Musím jít — Bože můj! růže! slíbila jsem, že přinesu růže z naší zahrádky, budou se při slavnosti prodávat květiny ve prospěch Ústřední Matice — Maminko, nůžky! Nastřihám si trochu růží do košíčku —“ Bílá šatečky zasušily, Bertička vyběhla ze dveří, mihla se přes dvůr, zapadla do zahrádky.

Maminka nestačila za ní, sotva do síně se vykolébala a vyšla na paviče. Otvorena o železný zábradlí hleděla, jak mezi záhonky mihá se jako bílý motýl její Bertička.

„Jako andělíček, jako andělíček!“ šeptala s tichým blaženým úsměvem.

Pan Vrba vyšel také na paviče, v trepkách bez kabátu, s dlouhou dýmku v ruce. Byl stejně nevysokého vzrůstu jako jeho buclatá

polovice, měl prořevělé vlasy v kakadu nad čelem načesané, na pergamenových tvářích utkvěl mu bezmyšlenkový úsměv, jeho pohyby připomínaly bývalého kupce, velmi byl zdvořilý, levou nožkou šoupal s poklonou do zadu. Mnoho nemluvil, odvykl po boku své drahé Babetky. Jen poslouchal.

Také on zahledl se láskyplně na Bertičkou. Až mu oči zvlhly. „Jako andělíček, Emánku!“ šeptala mu manželka, lísknou jeho ruku. „Takové dítě jest jen jedno na světě, víš?“

„Jako andělíček,“ přisvědčil zbožně otec s trošinkou domýšlivosti, že také on má jakési zásluhu, pokud se týče přivedení tohoto andělíčka na svět. Vyňal pak dýmku z úst, odfoukl dým a křikl starostlivě na Bertičkou: „Jen ty rozkvetlé ber, jen ty rozkvetlé! ne poupata, poupata je škoda!“

„Já vím, tatínku!“ odpovídala deeraška ze zahrádky. K národním slavnostem vždycky se dává jí darem růže, které už opadávají. „Vznášela se mezi záhonky, nůžkami ustříhujíc nejvíce rozvité květy. Ukládala je do košíčku. Bylo v zahrádce růží! plno krásných poupát! Ale pan Vrba všech, ny měl spořádané, nesmělo se mu žádné ztratit. Vykvétaly, odkvetaly tady. A bylo zde ovoce na strozech i kořich, že ho nedovedli spořádat, padalo, hulo na pěšínkách, ale pan Vrba úzkostlivě je hlídal, denně chodil zahradou, neukradli-li kluce přes plot nějakou třesničku.

Když přezralé ovoce se kazilo, nařikal: „To je škoda, to je škoda!“

A byla tu Bertička, také už rozkvetala, také už dozrávala. Ustříhla pět šest velikých rozčepeřených růží, najednou zahrožilo jí nějak v hrdle, koutky rtů stályhly se šrpec dolů, oči zavlhly. Roztrhala květ, který právě ustříhla, a rozložala krvavé lističky po pěšíně. Tak se jí zdálo, že se podobá těmto růžím příliš rozkvetlým, které už zátra či pozitří počnou opadávat. Bylo jí do pláče, úzkost podivná svírala srdéčko. Odkvst! opadati! hu! jednu naději, jednu radost po druhé vidět vadnout, opadávat, tak tiše, a smutně, jako lističky růžové padají na zem.

Kdyby aspoň přišel někdo a — Nu, ano, proč jsou růže na světě? Aby je lidé trhali. Jenom ne odkvst a opadat mezi těmi těsnými ploty pod dohledem maminky a tatínka jako ty růže!

„Bertičko, Bertičko!“ napomínala maminka s paviče, „pospěš si, přijdeš poslední!“

„Myslím, že už budeš mít růží dost, děťátko, neseber všechny! Tu čajovku jsi neměla trhat, je jí škoda, ještě nebyla přespělá rozkvetlá!“ starostlivě volal tatínek.

Berta pokrčila rameny. Jen kdyby někdo přišel! Kdokoliv. Ještě jednou s jakýmsi vzorem opakovala: Kdokoliv! V mysli jí kmitla podoba mladého doktora Kalvody. Byl sympatičtější mladý muž, advokát, nedávno teprve usadil se v městě, všechna děvčata po něm pokukovala. A Bertička ví, že maminka na něho má nalíbeno, že by ho ráda pro deerašku ulovila.

„Bertičko, Bertičko!“ Maminka se nemůže dočkat!“

Rty se Bertičce zachvěly, vzdychla z hluboka a div nevykřikla: Kdokoliv! Ještě jednu růži hodila do košíčku.

V tom z vedlejší zahrady oddělené vysokou zdí ozval se hlasitý ženský smích rozpustilý, nevázaný. Lekla se nejprve, že někdo se posmívá jejím myšlenkám, mamě se ohlíděla. Nie to nebylo, jen tam za zdí někdo se směje. Uhadla lehe, že to byla Joskovic Emílie; je to její uličnický smích. Protivný, vyzývavý smích! Zamračila se, sklopila oči a pomalu odehávala se svými rozkvetlými růžemi v košíčku. Čemu se tam směje ta kořetá? Jistě není sama. Je to takový nestydatý smích, vždycky se tak směje, je-li ve společnosti nějakého pána. A oči obrací přitom, až se musí sám pán červenat. A pořád se směje, nespůsobná, báb ví, čemu Bertička zrychlela krok, hofko jí bylo. Jak jen se máže Emálie smát! A kdo je tam asi u ní? Ještě se ohlíděla, ale zraky

nepronikly kamennou zdí.

Eměla byla odjakživa nestydatou koketou. Co historek se o ní po městě vyprávělo. Od třinácti let je takovou! Maminka říká, že pořádné děvče nemělo by s takovou ani mluvit, a jenom proto, že je pan Joske městským tajemníkem, trpí se Eměla ve společnosti, ale opravdu jen pohoršení působí. Nejdívnejší je, že se všichni mladí (i staří!) muži za ní blázní. Težko uhadnout, co je v ní. Tatínek Vrba jenom kývá hlavou a říká: „Jo, jo, takové mají největší štěstí, jo, jo!“

Ale proč? proč? vrtalo Bertičce hlavou. Skoro by záviděla.

„Tak, tak, děťátko, pospěš si!“ pobízelá maminka. „Budeš také na ostrově něco prodávat?“

„Ano, maminko, v bufetu.“

„Jen hezky se usmívej, děťátko, vždyť tu umíš, jsi jako andělíček, když se směješ. Hezky se usmívej a přimhuř takhle tak drobně oči, když přijde nějaký pán kupovat, to je pikantní!“ Stará paní zamžourala očima. „Přijdu za tebou, přinesu ti plášténku, abys večer nenastýdla. A jen se šetři, neběhej mnoho, ať tě nebolí nožičky. Počkej, ještě křížek ti udělám z andělíčku, můj andělíčku! A bude-li tam pan doktor Kalvoda, všiměj si ho, děťátko! Nesmíš být tolik ostří, chová!“

„Ale, mamá!“ konečně se povzdalo Bertičce vypravit z matčiny náruče, vyběhla ze dveří a drobnými krůčky spěchala přes ulici, až bílé šatečky za ní vlály a silná vůně parfumu se rozlévala v horkém vzduchu.

„Jako andělíček!“ šeptala maminka, pohlížíc s prahu za deeraškou. Pan Vrba odfukoval obléčky dýmu, hlavu trochu domýšlivě nahmul do zadu a prsty pravé ruky bubnoval po bílé náprsenice. Je-li Bertička andělíčkem, pan Vrba je otcem toho andělíčka.

„A přece nemá štěstí, děťátko zlaté!“ zavzdechla matka, vraceje se ode dveří.

Tatínek překvapen vytřeštil oči. „Co? nemá štěstí? a proč? Babetko!“

„Proč? Proto!“ odpovídala Babetka trochu ostře. „Dvalet už dávno jí uběhlo a ještě nezaklepal žádný opravdový ženich.“

Tatínek odfoukl kotouč dýmu. „A Bertička má přece třicet tisíc.“ řekl s opravdovým podivem.

„A taková hodná a hezká — jako andělíček, celou bych jí zlábala, ramínka, krček, ručičky, nožičky, —“ rozplývala se maminka.

„Proč tedy chodí na tyhle národních slavnosti, když na nich ani ženicha neuloví? Já to pořad říkal, že je škoda peněz, teď to vidíš, stará! Ale to u nás všechno jen musí jít po ženském rozumu, a mne se nikdo neptá!“ rezoval pan Vrba, a mračno epavého kouře obklopovalo jej, že jenom pěkně přičisnutou kakadu bylo vidět nad šedivými oblaky. Maminka potřásla trochu nervosně kulatými rameny, odhrnula spodní ret, ale nepromluvila. Co pak Emánek tomu rozumí!

Bertička drobnými krůčky spěchala ulicí, zastíněnou prapory. Z daleka zaznívala hudba, a nožky děvčátku jenom hrály podle taktu. Také oči se vyjasnily. Tešila se na veselé půldne, zajistě že se těšila. Snad právě dnes přijde ona chvíle — Bertička sama nevěděla, jakou to chvíli očekávala, už dávno očekávala. Ale zdálo se jí, že jednou přijti musí ten okamžik, který docela zvrátí její osud a cestu života jejího promění.

Snad už dnes! Nevědomky přimhouřila bledé zavlhlé oči a zahledla se bez cíle do dálek.

Když zahrnula do druhé ulice, potkala mladého, elegantního muže. Nesl přes loket přehozený sverelník, cestovní kabelku po boku, snad přicházel z nádraží. Pod kloboučkem, žvýhlačky na stranu posunutým, černaly se husté kudrny, které činily mladíkovo čelo nějak nepoměrně nízkým. Měl hezké vousky, jaké se ženám líbí, veselé šetrné oči, v koutkách úst trochu pohrdavé ironie. Krok jeho byl pružný a každý pohyb zdravý. Ho těla jaksi vypočítavě uhlazený.

„Služebník, slečno!“ pozdravil z daleka. Bertička rychle se otočila, usmála se, tvářičky jí zčervenaly. Uklonila se v odpověď trochu neobratně, přilhl hluboko.

„Pamatujete se ještě na mne, Bertičko!“ hovořil lichotivě, podáváje jí svou malou bílou ruku. Ilas jeho zněl něžně a mile, la-

hodným přízvukem zamlouval se uchu i srdci. „Pamatujete se na svého souseda? Už jsme se dlouho neviděli!“

„Jak bych se nepamatovala, pane Josku!“ odpověděla stýdlavě a klopoc oči, dotkla se podávané ruky. Uchopil její prstíčky v bílé rukavici a políbil je.

„Jděte vy —“

„Mám velkou radost, slečno! — Jako bych se z vyhnanství vracel. Ale těší mne, že rodné město vítá mne s takovou slávou! Prapory, hudba — věru, že jsem si toho dosud nezasloužil, ale vynasnažím se pokud možno“ — a zasmál se ironicky. „A teď ještě vy mně přibážíte v ústrety, taková spanilá bílá družička s růžemi v košíčku, opravdu, slečno, srdce mi plesá! — Dáte mi jednu růži?“

Usmála se rozpačitě, nevědomě, nedělala si zertý, ale růži mu podala. Políbil jí ještě jednou prstíčky, uklonil se, zamával kloboučkem a zvolal: „Na shledanou, slečno!“ A Bertička odcházela celá uzardělá, v srdéčku se jí ozývalo: „Jak je hezký a galantní!“

Když mladý Joske zašel za roh, zabloudil vyprošenou růži na zem, červené listky rozsypany se po chodníku. Zakroužil vousky a tiše pohvizduje, pospíchal svým pružným krokem, s hlavou vztýčenou, pod červenobílými prapory.

Na předměstí vedle domu pana Vrby pěkný domek obýval městský tajemník. „Je-li pak papá doma?“ myslil si mladý Joske, stanov u dveří. Se střešy domku splyval široký prapor. Zadíval se chvílku na jeho barvy, hofiel ve žhavém slunci. Krvavá červená až oči odlepovala, přimhouřil víčka, a obličej jeho se jaksi přitřepl zkrvnil. Pak zvedl ruku a prstem dotkl se knoflíku ve zdi. Uvnitř ozval se zvonek, za chvílku otevřely se dveře.

„Maminko!“ Pokračováni.

**NAŠI NOVÍ JEDNATELÉ.**  
Pro město Edwardsville, Ill., ustanoven byl jednatelem našim p. Jos. Kohout, P. O. Box 483. Pro East St. Louis, Ill., ustanoven byl p. Jos. Slechta, 224 Winstanley Ave. Oba krajané jsou známí jako muži charakterní a není nám jich třeba zvláště našim přátelům doporučovati. Každý necht obrátí se k nim s úpinou důvěrou a oni ve všech věcech, listu se týkajících, milerádi mu vyhoví.

**PROČ JE TO**  
že tak mnoho chorob, které zjevne vzdorovaly zručnosti proslulých lékařů podávají se klidnému vlivu obyčejného domácího léku

**DRA. PETRA HOBOKO**

Protože ono jde přímo na kořen zla, nečistoty v krvi. Je připraveno z čistých zdravých prospívalých kořinek a bylín a je v užívání po více než sto rok—dostí dlouhou dobu, důkladně jeho hodnotu zkoušeli.

Ne jako jiné léky, nelze ho dostati v lékárnách, nýbrž dodává se lidem přímo od jediných vyrábětelů a majitelů. Píšte

**DR. PETER FAHRNEY & SONS CO.,**  
112-118 So Hoyme Ave., CHICAGO, ILL.

**Zaručená kuchyňská kamna \$20.85**

Prodáme Vám obyčejná anebo kuchyňská kamna za tolikou cenu a uspoříme Vám peníze.

Doplňte si pro nás úplný 800stránkový katalog, v němž uvedeny jsou velkolehodní ceny, za něž obdržíte zboží i vy. Pošleme vám tento katalog na požádání zdarma.

Tato ocelová kuchyňská kamna, úplná s nádržíkou a s velkou vytápěcí vytrvalostí, a s velkou pecí 18 palců širokou, 20 palců hlubokou a 13 palců vysokou, prodáme vám pouze za \$20.85. Taková kamna stála by vás \$40.00 v obchodě v malém.

Zaručujeme vám uspokojení anebo vrátíme vám peníze. Píšte nám o velký katalog. 41x26

**JONES BROS. MERCANTILE CO.,**  
1390 West 9th Street, - - - KANSAS CITY, MO.

**Bydlíte v prohibiční krajině?**

Pakli ano, dopište nám o ceník vřetěných lihovin a kořalek. Máme tisíce spokojených zákazníků po celých Spojených Státech. Naše čistá samozhřívá, bílá anebo červená, Bohemian Reserve Stock, 4 plné kvarty \$3.50, 12 kvartů \$10.00, 5-galonový soudek \$15.00. Zdarma lahve Rock and Rye a skleničku. Dovoz vyplacen. Dovozné na čistý lih a pivo nepředplácíme. Vřetěnou kořalku prodáváme od \$2.50 do \$6.00 galon. Za veškeré zboží ručíme. Objednávky pošlete na

**CENTRAL MERCANTILE COMPANY**  
604 Main St., KANSAS CITY, MO.

(Největší rzye český velkoobchod lihovinami na západě.)  
Gustav Benda, předseda. Fred H. Ermis, řiditel.

**Lee-Glass-Andresen Hardware Co.**  
prodává ve velkém

Tlačené, vyráběné a lakované plechové náčiní. — Cinované plech, železný plech a kovové zboží. — Ostnatý drát, hřebíčky, nožičské zboží, bicykly, státní zbraně, náboje a sportovní zboží všeho druhu.

9th and Harney Str. Omaha, Nebr.

**Zmírňuje zánět--  
odstraňuje bolest.**

Toto, ve čtyřech slovech, jest posláni přípravku, který přináší jistou úlevu při reumatismu, jedné z nejnejpříjemnějších chorob.

**SEVERŮV OLEJ SV. GOTHARDA**

jest jméno tohoto prostředku. Jest to liniment obdivuhodných léčivých vlastností, nejlepší prostředek na světě při vymknutínech, a nadmíru osvědčený při ulevování bolesti reumatických a neuralgických. Moudrá hospodynka vždy má v domě láhev tohoto prostředku. Cena 50 centů.

Čtěte, co praví paní Aug. Musil, Bowman, N. D.:

“Musím Vám sdělit, jak výborně účinkoval Váš Olej sv. Gotharda. Je tak výtečný, že jsem vymazala jednu lahvičku a zbavil mne velkého píchání v nohou a které jsem měla dlouhý čas.”



**SLABOST PLIC.**

Po celých téměř TRICET ROKŮ krajané v této zemi odporučují

**Severův Balsám pro plíce.**

proti kašli, zápalu plíc, slabým plícím a jiným plícním chorobám. Jen zkuste láhev přístě, až dostanete silný kašel. Cena 25 a 50 centů.

**Jest Vaše zdraví pojištěno?**

Ne-li, tedy jste náchylni ku každé téměř chorobě. Raději pojistěte si zdraví a mějte po ruce

**Severův Životní Balsám.**

Jest to ten NEJLEPŠÍ silitel i pro ten nejslabší žaludek. Ulevuje při nezáživnosti, silně slabé, pomáhá přírodě posiluje ve stáří. Matky chválí tento lék. Cena 75 centů.

NA PRODEJ VE VŠECH LÉKÁRNÁCH. PTEJTE SE JEN O SEVEROVY LÉKY. LÉKAŘSKÁ PARADA ZDARMA.

**W. F. SEVERA Co. CEDAR RAPIDS IOWA**